

Posudek bakalářské práce

Název práce: Re-interpretace světa technikou

Autor: Andrej Uhnák

Práce *Reinterpretace světa technikou* je vedena úmyslem konfrontovat Heideggerovy úvahy o povaze novodobé techniky s popisem fungování moderních informačních technologií. Při realizaci svého úmyslu se Andrej Uhnák opírá o solidní znalost ranného i pozdního Heideggera, která umožňuje postavit ontologické chápání techniky do celkového kontextu Heideggerova myšlení a zároveň ukázat jak silné, tak slabé stránky tohoto myšlení. Je sympatické, že autor si od Heideggera udržuje kritický odstup, nepodléhá jeho idiolektu a zároveň se nebojí vyjádřit svůj názor v diskusi s renomovanými heideggerovskými komentátory. Znalost relevantní sekundární literatury je přitom nezbytným předpokladem.

Pokud jde o téma techniky, stojí za pozornost třeba Uhnákova polemika s názory Dona Ihdeho, která jasně demonstuje základní intenci předložené bakalářské práce: nezavrhnout Heideggerovo pojetí techniky jako celek, ale naopak využít jeho kritické čtení jako odrazový můstek pro reflexi moderních informačních technologií.

To v první řadě předpokládá pečlivé zkoumání přednášky „Die Frage nach der Technik“. Andrej Uhnák v tomto směru prokazuje dobrou pozornost například když popisuje technické vymáhání, jež se týká energie jako takové a jejího hromadění do zásob (viz. str. 19). Dále pak sleduje Heideggerovy úvahy o použitelném stavu (*Bestand*) jsoucna, odsvětšťování světa skrze techniku a postupujícím rušení blízkosti (str. 24), aby nakonec dospěl k ustanovujícímu zjednávání (*Gestell*) jakožto pravé bytnosti novodobé techniky.

Tím se otevírá vlastní pole bakalářské práce, jímž je hledání souvislosti mezi zjednávací mocí heideggerovského *Gestellu* a základními tendencemi informační techniky. Uhnákova práce přitom nabízí imponující vhled do světa informačních technologií, který je na jedné straně poučený reflexemi Floridiho, Heima, Colburna a dalších znalců informačních technologií a na druhé straně neustále vede v patrnosti ontologické chápání *Gestellu*. Čtenáři se díky tomu otevírá oblast, kde vládou procesy abstrakce a kvantifikace, kde se pracuje s interfacem a zároveň vše směřuje k jeho zneviditelnění. Dospíváme tak k možnosti, resp. nutnosti nahlédnout, jak dochází k reinterpetaci světa informační technikou. Svět se tu ukazuje jako infosféra, informace jako rozvrh pravdy a člověk jako inforg. Stejně tak se

v prostoru informačních technologií proměňuje vnímání času, který se mění v bezrozměrnou přítomnost, kde je vše naráz dostupné.

Jakkoli se ve Floridiho pojetí jedná spíše o ontická určení světa, pravdy a člověka, Uhnák se stále znovu obrací i k Heideggerově ontologické perspektivě, aniž by ontickou a ontologickou rovinu vypovídání naivně zaměňoval. Spíše mu jde o jejich kritickou konfrontaci, jež umožní diferencovaný pohled na svět informačních technologií a spolu s tím i určitou míru odstupu od tohoto světa. Výsledkem je interdisciplinární úvaha, která místo dějinného fatalismu otevírá prostor pro etické otázky a problémy spojené s fungováním informačních technologií. To přesahuje jak meze technooptimismu, který věří ve vyřešení všech etických dilemat pokračujícím technickým pokrokem, tak meze Heideggerova myšlení, které při ontologické reflexi techniky neponechává prakticky žádný prostor etickým otázkám.

Pokud bych měl práci *Reinterpretace světa technikou* něco vytknout, poukázal bych na stylistickou úroveň textu, který je na některých místech příliš zkratkovitý a tezovitý. To však nic nemění na skutečnosti, že uvedená práce je obsahově zajímavá, inspirativní a svým odborným záběrem přesahuje rámec běžné bakalářské práce. Z těchto důvodů ji hodnotím jako **výbornou**.

Mgr. Petr Kouba, PhD.

3.9. 2015 v Praze